

راهنمای تدوین

طرح درس

Lesson Plan

راهنمای تدوین طرح درس Lesson Plan

مراحل اصلی تحلیل و تنظیم طرح آموزشی

- ۱- تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی
- ۲- تحلیل و تعیین موقعیت آموزشی
- ۳- تحلیل و تعیین محتوا روش و وسیله کمک آموزشی
- ۴- تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

گام اول: تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی

هدفهای آموزشی، بیان کننده وضعیت مطلوب یادگیرنده در یک رویداد آموزشی هستند. هدفهای آموزشی از نظر ماهیت و زمان تحقق متفاوتند، و به سه گروه کلی تقسیم می شوند.

۱- اهداف آرمانی یا غایی (Aims): در سطح کلان برنامه ریزی آموزشی مورد توجه هستند و به مجریان برنامه های آموزشی (مدرسين) چندان ارتباطی ندارد.

۲- اهداف کلی (Goals) هدفهای کلی آموزشی اهدافی هستند که در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند.

۳- اهداف عینی (Objective)

این اهداف، اهدافی هستند که در فرآیند اجرا بسیار حائز اهمیت هستند و مجریان برنامه های درسی و مدرسین باید بر اساس این اهداف سازماندهی کنند.

هدفهای مفید و قابل وصول باید چهار ویژگی داشته باشند:

۱) دانشجو محور (مخاطب یادگیرنده) باشند

۲) توصیفی از نتایج یادگیری باشند.

۳) صریح و قابل فهم باشند.

۴) قابل مشاهده و اندازه گیری باشند.

مراحل نگارش هدفهای آموزشی:

- ۱- تعیین هدف یا هدفهای کلی
- ۲- تبدیل اهداف کلی به اهداف میانی (رئوس مطالب)
- ۳- تبدیل هدفهای میانی به هدفهای عینی و قابل مشاهده
- ۴- بازنگری و تنظیم مجدد اهداف آموزشی

تعیین هدف یا هدفهای کلی آموزشی

هدفهای کلی آموزشی اهدافی هستند که در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند. و معمولاً به صورت عبارتهای کلی مطرح می شوند. این اهداف دلی دوره قابل ارشیابی نیستند. با افعال کلی تدوین می شوند مانند: یاد بگیرد، آشنا شود، بفهمد، بداند و.....

دانشجو مهارتهای مقدماتی بالینی را کسب نماید

روشهای پیشگیری از بارداری را بشناسد

با آناتومی تنه آشنا شود

و سایر افعال کلی مانند:	لذت بردن	دانستن
	آشنا شدن	فهمیدن
	ارزشگزاری	درک کردن
	تصدیق کردن	کسب کردن
	دوست داشتن	باور کردن
	تمایل داشتن	قدردانی کردن
	از عهده بر آمدن	فکر کردن
	بشناسد	

تبدیل هدفهای کلی به اهداف میانی:

هدفهای میانی از هدفهای کلی سرچشمه میگیرند، اما نسبت به آنها محدود تر و مشخص تر، و نسبت به هدفهای عینی جامعیت و شمول بیشتری دارند. اجزاء مختلف فرمولاسیون فرآورده های دارویی آناتومی دستگاه تنفس

تبدیل هدفهای جزئی به هدفهای عینی و قابل مشاهده

هدفهای آموزشی عینی به آن دسته از هدفها گفته می شود که نوع رفتار و قایلیتهایی را که انتظار داریم دانش جو پس از یک فعالیت آموزشی به آنها برسند، مشخص می کنند. اولین پیش نیاز برای نوشتن یک هدف عینی صراحت و قابل فهم بودن آن است، برای نوشتن هدفهای عینی باید از افعالی استفاده کرد که نتوان بیش از یک معنا از آنها استنباط کرد.

تحلیل کردن	صحبت کردن
پیش بینی کردن	فهرست کردن
تعیین کردن	انتخاب کردن
توضیح دادن	نوشتن
مجزا کردن	محاسبه کردن
استنباط کردن	آزمایش کردن
تقسیم کردن	کشیدن

ویژگی های هدفهای عینی خوب تعریف شده

- ۱- رفتار مورد انتظار باید صریح دقیق و قابل مشاهده باشد.
  - ۲- موقعیتی که رفتار باید در آن مشاهده شود (انجام گیرد) مشخص شده باشد.
  - ۳- سطح اجرا (درجه موقعیت) باید دقیقاً مشخص باشد.
- ترکیبات پیشتاز گلیکوزیدها را نام ببرد
معرفها و واکنشهای مهم را لیست کند
دهد.

عوارض و فواید مینی پیل را مقایسه کند.
عروق اصلی قلب را بر روی مو لاژ نشان

خواص فیزیکی و شیمیایی گلیکوزیدها را شرح دهد
PID را تعریف نماید.

گام دوم: تحلیل موقعیت آموزشی

- ۱- وقایع و تجارب یادگیری را تعیین کنید.
- ۲- رابطه بین هدفها را مشخص کنید.
- ۳- رفتار ورودی را پیش بینی کنید.
- ۴- ارزشیابی تشخیصی را اجرا کنید.
- ۵- اولین گام آموزشی را معین کنید.

گام سوم : تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسایل آموزشی

مسلم است که اگر محتوا، روش و وسایل متناسب یا هدفها انتخاب و تنظیم نشوند - حتی اگر هدفهای آموزشی دقیق و خوب تنظیم شده باشند - فعالیتهای آموزشی هرگز دانشجویان را به آنچه که بای برسند، هدایت نخواهد کرد.

تهیه و تنظیم محتوای آموزشی :

یکی از اصول مهمی که باید در طراحی آموزشی مورد توجه قرار گیرد، تهیه و تنظیم محتوای آموزشی است. به طور کلی اصول و ضابطه هایی که در تهیه و تنظیم محتوای آموزشی باید در نظر گرفته شود، عبارتند از:

- ۱- متناسب با اهداف آموزشی
- ۲- میزان، علاقه رغبت و توانائی دانشجو
- ۳- مفاهیم، اصول و قوانین هر علم
- ۴- ساخت علوم مختلف
- ۵- توالی مطالب
- ۶- تازگی موضوع
- ۷- پروراندان مفاهیم اساسی و روشها
- ۸- ارتباط با مسائل روز
- ۹- انطباق با زمان آموزش
- ۱۰- پایه ای برای آموزش مداوم
- ۱۱- فرصت مناسب برای فعالیتهای یادگیری

روش تدریس :

روش تدریس استاد کلید یادگیری دانشجو است. از مهمترین ویژه گیهای تدریس: هدفدار ، نظامدار، متقابل ، پویا و پاسخگو به نیازهای فراگیران بودن را می توان نام برد. بر اساس استراتژی آموزشی متناسب با اهداف و حیطه آموزشی می توان از روشهای مختلف از جمله: سخنرانی تعاملی ، بحث گروهی ، حل مسئله، پرسش و پاسخ ، clinical Demonstration، گزارش صبحگاهی و..... تدریس استفاده نمود

وسایل آموزشی :

کلیه وسایل و امکاناتی که به یادگیری بهتر و تفهیم مطالب کمک مینماید انواع وسایل کمک آموزشی نور تاب و غیر نور تاب : تخته، مولاز ، ماکت ، پروژکتور اورهد ، پروژکتور اسلاید، ویدیو پروژکتور و.....

معیارهای انتخاب وسائل آموزشی :

ویژگی های آموزشی وسیله: وسائلی که انتخاب می شوند باید علاوه بر ارائه انتقال مطالب و مفاهیم جدید، در صورت لزوم امکان تکرار فراگرفته گذشته را نیز فراهم آورند و علاقه دانشجویان نسبت به موضوع آموزش جلب کنند، و این توجه را تا پایان فعالیتهای آموزشی حفظ نمایند، علاوه بر این کیفیت یادگیری را افزایش دهند و دانشجویان را به پاسخگویی و ابراز واکنش تشویق کنند.

ویژگی های فنی وسیله: مهمترین ویژگی های فنی یک وسیله آموزشی را می توان به صورت زیر خلاصه کرد.

۱- توانائی انتقال پیام مورد نظر

۲- قابلیت حمل و نقل (قابلیت جابه جا کردن)

۳- سهولت کاربرد

۴- سهولت دستکاری و تعمیر

۵- قابلیت رجوع (رجوع پذیری)

امکانات اجرائی: مهمترین عواملی که در اجرا پذیری وسایل آموزشی تاثیر می گذارند عبارتند از

۱- تعداد فراگیران

۲- وضعیت و اندازه کلاس

۳- زمان لازم

۴- در دسترس بودن

۵- اقتصادی بودن

گام چهارم: تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

۱- تغییرات و توانایی مورد نظر چه به صورت هدفهای نوشته شده و چه در ذهن معلم باشد باید دقیقاً تعریف شود.

۲- تعیین معیار موفقیت یادگیرنده که برای قضاوت درباره عملکرد او مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۳- سرانجام باید، با توجه به انتظاراتی که مدرس از بازده دارد، نوع سوال را مشخص کنیم. انواع آزمون برای اهداف شناختی بر اساس لایه های حیطه شناختی و عمق یادگیری انتخاب و تدوین می گردد.

- - آگاهی، دانش (Tax^۱)
  - - تحلیل ؛ نتیجه گیری (Tax^۲)
  - - قضاوت ؛ ارزشیابی (Tax^۳)
- در یک امتحان از هر توکسونومی چه تعدادی باشد؟ از ساده به مشکل متناسب با هدف برای چه کسی سوال طرح میکنیم؟
- انواع سوالات حیطه شناختی
- سوالات عینی :

چند گزینه ای MCQ، صحیح-غلط True False، و.....

سوالات انشایی Essay

آزمونهای حیطه مهارتی

یک آزمون عملی چنان آزمونی است که دانشجو را وادار می کند یک وظیفه حرفه ای را در شرایط واقعی یا مشابه با شرایطی که باید فعالیت های حرفه ای خود را در آینده در آن اجرا کند آن را انجام دهد مانند آزمونهای OSCE, OSPE

OSCE, OSPE, Port folio, PMP, Work sample..، Simulated performance -آزمون

کتبی عملکردی

Paper and pencil performance- Test، .....

که با توجه به معیارهای ذیل نوع آزمون انتخاب میگردد:

- ۱- اندازه گیری چه جنبه هایی از مهارت حائز اهمیت است
- با تجزیه و تحلیل هدفهای تعیین شده تصمیم گیری کنید که
- آیا کارکرد مورد نظر باید در عین وقوع به عنوان فرایند ارزشیابی شود
- آیا نتیجه نهایی یا فراورده مورد توجه قرار گیرد؟